

Undervisningsbeskrivelse

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Termin	December, januar 2024/2025
Institution	Thy-Mors HF og VUC
Uddannelse	Toårig HF-studentereksamen
Fag og niveau	Kultur- og samfundsfag
Lærer(e)	Else Bisgaard, Kirstine Aasbjerg Andersen, Peter Christian Wendt, Kristian Nødergaard Jensen
Hold	t2023H

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb i faget

Forløb 1	Enkeltfagligt, historie:
Forløb 2	Enkeltfagligt, samfundsfag: Politik
Forløb 3	Enkeltfagligt, religion:
Forløb 4	Tværfagligt: Det gode samfund?
Forløb 5	Enkeltfagligt, historie:
Forløb 6	Enkeltfagligt, samfundsfag: Økonomi
Forløb 7	Enkeltfagligt, religion:
Forløb 8	Tværfagligt: Krop og køn
Forløb 9	Tværfagligt: USA

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Nb! Et skema for hvert forløb

Forløb 1	Vikingetiden (Historie – enkeltfagligt)
Forløbets indhold og fokus	Vikingetiden og dens virkningshistorie. Samfund, religion og togter. Periodisering og historiebrug.
Faglige mål	–anvende og kombinere viden, kundskaber og metoder fra fagene i faggruppen til at opnå indsigt i historiske, samfundsmæssige og kulturelle sammenhænge i Danmark og i andre lande –reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende, herunder en forståelse af samspillet mellem aktør og struktur –diskutere egne og andres kulturelle værdier i forhold til nutidige og fortidige værdier.
Kernestof	–dansk historie og identitet –nedslag i verdens og Europas historie fra antikken til i dag, herunder forskellige typer af årsagssammenhænge og periodiseringsprincipper –natur, teknologi og produktions betydninger for mennesker i historisk og nutidigt perspektiv –historiefaglige metoder –historiebrug.
Anvendt materiale.	Intro til historiefaget Paradise Hotel 8 - Pigerne Dyrker 80'er Vandaerobic (Hvad skete der egentlig i 80'erne?) https://www.youtube.com/watch?v=OzarREoaD5w Noget om historisk metode, Leif Calundann Larsen, PowerPoint-oplæg Kildeanalyse: "Tryghed i beskæftigelsen" https://www.vucdigital.dk/histB_kildeanalyse/kildeanalyse_2.html Kildeanalyse: "Yankie-bar" https://www.vucdigital.dk/histB_kildeanalyse/kildeanalyse_3.html Vikingerne Vikingetiden blev til i 1800-tallet: https://historieportalen.systeme.dk/?id=253 Dokumentar: 'Historien om Danmark afs. 3' - Vikingetiden. https://www.dr.dk/drtv/episode/historien-om-danmark_-vikingetiden_145565 Vikingerne samfund Video: Vikingerne verden ved Tissø https://www.youtube.com/watch?v=S4o0ZRgDFuc (8 min) Samfundets orden https://historieportalen.systeme.dk/?id=258 Livet på gården https://historieportalen.systeme.dk/?id=259

Fra subsistensøkonomi til storproduktion

<https://historieportalen.systime.dk/?id=260>

Studie af vikingetiden

<https://historieportalen.systime.dk/?id=254>

Historiebrug

Historiebrugstypologi (skema): <https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=186#c396>

Kvindernes rolle

Kloge koner og stærke storfruer – vikingekvinder var ikke kun husmødre

<https://www.dr.dk/nyheder/kultur/historie/kloge-koner-og-staerke-storfruer-vikingekvinder-var-ikke-kun-husmoedre>

Kvinder i vikingetiden, Danmarkshistorien

<https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/kvinder-i-danmarks-vikingetid/>

Gamle og nye guder

De gamle guder: <https://historieportalen.systime.dk/?id=267>

Thietmars beskrivelse af offerfesten i Lejre: <https://historieportalen.systime.dk/?id=268>

Video: Menneskeofringer: [Menneskeofringer - YouTube](#)

Præstekonger: <https://historieportalen.systime.dk/?id=269>

Kilde: Sigurd Jarls blót. Fra *'Håkon den godes saga, kap. 14, Heimskringla'*, (Uddrag)

De hellige kvinder - Vølverne: <https://historieportalen.systime.dk/?id=270>

Video (ikke artiklen): [Vikingerne helgarderede sig med mange guder: Her er 5 du nok ikke har hørt om | Historie | DR](#) (2 min.)

Kristendommen kommer til Danmark: <https://historieportalen.systime.dk/?id=271>

Kilde: Widukinds beretning om Poppo og Harald (kort tekst): https://natmus.dk/fileadmin/user_upload/Editor/natmus/undervisning/billeder/viking/Viking_dokumenter/Widukinds_beretning_om_Poppo_og_Harald_1.pdf

Handel og globalisering

Nye transportformer: <https://historieportalen.systime.dk/?id=262>

En global verden: <https://historieportalen.systime.dk/?id=263>

En økonomisk revolution: <https://historieportalen.systime.dk/?id=264>

Handelsbyerne Hedeby og Ribe: <https://historieportalen.systime.dk/?id=265>

Kilde: Ibn Fadlans beskrivelse af vikingerne ved Volga: <https://historieportalen.systime.dk/?id=249#c785>

Filmklip: [The 13th Warrior - Viking King Funeral](#) + [Disgusting Viking "hygiene"](#)

Det funktionelle kildebegreb: <https://historieportalen.systime.dk/?id=1861>

Krig og plyndring

Film: Togtet afs. 3. Kampen om England, CFU (58 min.)

DR her hærgede vikingerne vild og voldsomt

<https://www.dr.dk/nyheder/kultur/historie/grafik-her-haergede-vikingerne-vildt-og-voldsomt>

[MINIDOKUMENTAR Vikingernes togter - kort fortalt | Historie | DR](#) (2,5 min.)

Video: [Viking Berserkers' Weapons](#)

Krigernes våben og organisation: <https://historieportalen.systime.dk/?id=273>

	<p>Plyndringstogterne begynder: https://historieportalen.systeme.dk/?id=274 Video: Sword Fighting As It Was For the Vikings Video: [Vikings] Shield Wall - Battle (HD) Impulser til Danmark og Skandinavien: https://historieportalen.systeme.dk/?id=275 Hvorfor plyndrede de? https://historieportalen.systeme.dk/?id=276</p> <p>Fra høvdingesamfund til centralisering Kongemagt og politik Historieportalen (systeme.dk) Dannevirke – et kongeligt forsvarsværk? Historieportalen (systeme.dk) Harald Blåtands stat Historieportalen (systeme.dk) Ringborgene og ryttergravene Historieportalen (systeme.dk) Én gud – én konge Historieportalen (systeme.dk) Nye mønter og nye byer Historieportalen (systeme.dk) Det nye og det gamle samfund Historieportalen (systeme.dk) Internationale alliancer og fremmede lejesoldater Historieportalen (systeme.dk) Det fremmede gjorde kongen stærkere Historieportalen (systeme.dk)</p>
Arbejdsfor- mer	<p>[Angiv de væsentligste arbejdsformer, der er anvendt i forløbet, fx klasseundervisning, virtuelle arbejdsformer, projektarbejdsform, anvendelse af fagprogrammer, skriftligt arbejde, eksperimentelt arbejde.]</p>

Forløb 2	Politik, samfundsfag
Forløbets indhold og fokus	<p>Ideologier, partier, fordelingspolitik, værdipolitik, Kaare Strøms begreber (Office-, Vote-, policy-seeking), kernevelfærd, populisme, identitetspolitik, catch-all-partier, marginalvælgere, kernevælgere, nærhedsprincip, retningsprincip,</p> <p>Metoder i samfundsfag: Kvantitativ, kvalitativ, population, respondent, stikprøve, totaloptælling, interviews, observation, mørketal.</p> <p>Demokrati, direkte versus repræsentativt, friheds- og menneskerettigheder, parlamentarisme (negativ/positiv)</p> <p>Spærregrænse, støtteparti, opposition, mistillidsvotum, interesseorganisation, græsrodsbevægelse, magtens tredeling, ”den parlamentariske styringskæde”, politisk deltagelse, Eastons model.</p> <p>Velfærd: Kernevelfærdsbegrebet. Velfærdsmodeller (residual, universel, selektiv)</p>
Faglige mål	[Angiv hvilke faglige mål fra læreplanen, der særligt har været arbejdet med i dette forløb]
Kernestof	Politiske partier, politiske ideologier, kvantitativ og kvalitativ metode politiske deltagelsesmuligheder, rettigheder og pligter i et demokratisk samfund, herunder ligestilling mellem kønnene
Anvendt materiale.	<p>Lærebog: ’Samfundsfag C’, af <i>Mads Beyer, Claus Lasse Frederiksen, Henrik Kureer</i>; Systime.dk</p> <p>2. De politiske partier https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1249</p> <p>2.3 Hvad laver et parti? https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1254</p> <p>2.2 Inddeling af partier https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1255 (Inddeling af partier)</p> <p>2.2 Inddeling efter ideologipolitik https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1279 (Ideologipolitik)</p> <p>2.2 Inddeling efter fordelingspolitik https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1278 (fordelingspolitik)</p> <p>2.2 Inddeling efter værdipolitik https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1277 (værdipolitik)</p> <p>2.2 Inddeling efter magtpolitik https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1276 (magtpolitik)</p> <p>2.4 Partier adfærd https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1253 (Kaare Strøm)</p> <p>2.1 De politiske partier https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1256&L=0</p> <p>3.2 Vælgeradfærd (udgået materiale fra Systime) https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=708</p> <p>21. Samfundsvidenskabelig metode (udgået materiale fra Systime) https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=825&L=0</p> <p>21.1 Kvantitativ metode – ’de hårde data’ (udgået materiale fra Systime) https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=880</p> <p>21.2 Kvalitativ metode – ’de bløde data’ (udgået materiale fra Systime) https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=886</p> <p>Lærebog: Luk samfundet op! Af Peter Brøndum, Thor Banke Hansen, Columbus</p>

	<p>Kapitel 5 https://iso.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=378&loopRedirect=1</p> <p>Lærebog: Samf C – din samfundsfagsbog af Maria Bruun Bundgaard, Ole Hede- gaard Jensen, Thomas Secher Lund; Systime.dk</p> <p>7.1 Demokrati og diktatur https://samfc.systime.dk/?id=149</p> <p>7.2 Folketingsvalg og regeringsdannelse https://samfc.systime.dk/?id=150</p> <p>8.1 Politisk deltagelse i praksis https://samfc.systime.dk/?id=156</p> <p>8.3 Nye deltagelsesformer https://samfc.systime.dk/?id=158</p> <p>Artikler <i>Michael Thykier</i>: ”Første indikationer efter nye barselsregler: Far bruger mere tid med barnet, men samlet er barslen kortere”, Politiken d. 23. august 2023. https://politiken.dk/indland/art9490337/Far-bruger-mere-tid-med-barnet-men-samlet-er-barslen-kortere</p> <p>Film Dit demokrati Undervisningsfilm fra Folketingets hjemmeside https://www.ft.dk/da/undervisning/undervisningsfilm</p>
<p>Arbejdsfor- mer</p>	<p>[Angiv de væsentligste arbejdsformer, der er anvendt i forløbet, fx klasseundervisning, virtuelle arbejdsformer, projektarbejdsform, anvendelse af fagprogrammer, skriftligt arbejde, eksperimentelt arbejde.]</p>

Forløb 3	Inuitisk religion
Forløbets indhold og fokus	<p>Introduktion til faget. Religion som fænomen og religionsdefinition. Samtaler om religionens rolle i verden i dag.</p> <p>Forholdet mellem Grønland og Danmark. Naturreligion og inuitisk religion</p> <p>Myter/riter/angakoq Kultursammenstød</p> <p>Unge grønlændere, identitet og revitalisering af traditionel religion</p>
Faglige mål	
Kernestof	religioners samfundsmæssige, politiske og kulturelle betydning i fortid og nutid religionsfaglige metoder
Anvendt materiale.	<p>Opvarmning: Hvad er dét? Samtale om religiøse genstande og religionens materialitet. Ja eller nej: tavleøvelse. tag stilling til forskellige udsagn om religion. Klassesamtale. Introduktion til Ninian Smarts religionsmodel. Kreativ øvelse: opfind en Religion, fra Dorte Z. Thelander: "Religionslærerens øvelsesbog", Columbus 2024 side 54</p> <p>Introduktion til inuit:</p> <p>Grønlandsk på Folketingets talerstol: https://www.dr.dk/nyheder/politik/hun-insisterede-paa-tale-groenlandsk-i-folketingssalen-og-saa-blev-karsten-hoenge</p> <p>Anders Bjørn: "Sila" 1992, side 7 - 14, præsentation af det grønlandske samfund, historien (med læreroplæg)</p> <p>Anders Bjørn: "Sila", side 15-20 om fangersamfundet, bopladsen, INUA og SILA + Chr. Rosing: "De hedenske østgrønlændere" (1888)</p> <p>Myter: fra Augustesen og Hansen: Grønland. Historie, samfund, religion, systime 2016 Myten om solens og månens oprindelse Myten om Havkvinden / Havets Moder https://visitgreenland.com/da/om-groenland/sagnet-om-havets-moder/</p> <p>Ritualer: Augustesen og Hansen, systime 2016: https://groenland.systime.dk/?id=149</p> <p>eksempler på fangstritualer og overgangsritualer (læst i grupper) : F.C. Rüttel: "Sælhandel", Knud Rasmussen: "Førstefangstrite", "Bjørnefangst" - Knud Rasmussen: "Når mennesker fødes", Otto Sandgren: "Masaatsiaqs død"</p> <p>Angakkoq: Augustesen og Hansen: https://groenland.systime.dk/?id=151. Jens Rosing: "Maratse helbreder", ca. 1900 Billede af bundet angakkoq på sjælerejse</p> <p>Om angakkoq i dokumentar: Historien om Grønland og Danmark, DR 2022: https://www.dr.dk/drtv/se/historien-om-groenland-og-danmark_-moedet_350857 (minuttal 27:00-31:00)</p>

	<p>Kultursammenstødet: dokumentar: Historien om Grønland og Danmark, DR 2022, afsnit 1 (om Hans Egede i Grønland) Mission og kolonisering: SILA s. 82-86</p> <p>Sisse Birk Johansen, af "Revitalisering af inuitisk religion". Tidsskrift.dk 2022</p> <p>Rap: Taak-Tupilak: https://www.youtube.com/watch?v=sd-JcV0_NAA Trommedans: https://www.youtube.com/watch?v=jVZFCB5iQaU Tatoveringer: https://www.dr.dk/nyheder/kultur/vilde-ansigtstatoveringer-breder-sig-blandt-groenlaendere-det-er-en-superfed-maade</p>
Arbejdsfor- mer	<p>Klasseundervisning, gruppearbejde, virtuelle arbejdsformer, anvendelse af fagprogrammer, skriftligt arbejde,</p>

Forløb 4	Det gode samfund, tværfagligt
Forløbets indhold og fokus	<p>Historie</p> <p>En gennemgang af styreformer fra antikken til i dag med fokus på aktivisme og udviklingen af velfærdssamfundet og de rettigheder, forskellige grupper i samfundet, gradvist har fået eller tilkæmpet sig gennem 18- og 1900-tallet</p> <p>Samfundsfag</p> <p>Ideologi, liberalisme ("John Locke", Adam Smith), konservatisme (Edmund Burke), socialisme (Karl Marx), frihed (personlig, økonomisk), populisme. Velfærdsmodeller ("kernevelfærd"), den danske velfærdsmodel ("universelle"), den centraleuropæiske velfærdsmodel ("selektive"), den liberale velfærdsmodel ("residuale"). Globalisering.</p> <p>Antropocæne tidsalder, økologisk- og miljømæssig bæredygtighed, social bæredygtighed, økonomisk bæredygtighed.</p> <p>Religion</p> <p>Kristendommens genesis og kernestof</p> <p>Kristendommen i en samtidig dansk kontekst</p> <p>Næstekærlighed og velfærdstænkning</p> <p>Sekularisering</p>
Faglige mål	<p>Politisk ideologi, Velfærdsprincipper</p> <p>Kristendom, navnlig med henblik på dens europæiske og danske fremtrædelsesformer, her- under både nutidige og klassiske tekster</p> <ul style="list-style-type: none"> - anvende og kombinere viden, kundskaber og metoder fra fagene i faggruppen til at opnå indsigt i historiske, samfundsmæssige og kulturelle sammenhænge i Danmark -formulere, forklare, undersøge og diskutere flerfaglige og enkeltfaglige problemstillinger ved anvendelse af begreber og viden fra fagenes kernestof -forklare på hvilken måde fagene kan bidrage til at øge forståelsen af virkelighedsnære problemstillinger, herunder professionsrettede problemstillinger -redegøre for forskellige livsanskuelser, religioner og politiske grundholdninger samt analysere deres betydning i en historisk og aktuel sammenhæng -anvende viden om centrale begivenheder og udviklingslinjer til at opnå forståelse af sammenhænge af kulturel og samfundsmæssig art i Danmark i samspil med omverdenen
Kernestof	
Anvendt materiale.	<p>Historie</p> <p>Det gode liv - bønderne</p> <p>Lars Nielsen - En bonde fra Farumegnen: https://detgodesamfund.systeme.dk/?id=132</p> <p>Faktaboksen om Oplysningstiden: https://detgodesamfund.systeme.dk/?id=132#c259</p>

Tre opfindelser der prægede Danmark i 1800-tallet: <https://detgodesamfund.systeme.dk/?id=132#c261>

Læreroplæg om Oplysningstiden

Film: Historien om Danmark - Enevælde og Oplysningstid. Afs. 7

[Historien om Danmark: Sæson 1 – Enevælde og oplysningstid | DRTV](#)

Det gode liv – arbejderne

[1.1.2 Dagmar Harriet Andersen \(1879-1962\) en arbejder fra København | Kampen for det gode samfund \(systeme.dk\)](#)

Fabrikken, 1910 - Det ulige Danmark (CFU) <https://mitcfu.dk/mm/player/?copy-dan=032212212130> (30 min.)

"Den Danske Model trænger til et par justeringer" (artikel), (fælles snak på klassen) [Den danske model trænger til et par justeringer | Information](#)

Det gode liv – kvinderne

[1.1.3 Inger Stauning \(f. 1949\) rødstrømpe og akademiker | Kampen for det gode samfund \(systeme.dk\)](#)

Sang: [Vi går med røde sokker](#)

[Gallup 1947: Hvad er det bedst at være - mand eller kvinde? \(danmarkshistorien.dk\)](#)

Videoforedrag 'Kvindeliv og kønsroller': (8 min.) <https://danmarkshistorien.dk/perioder/ef-terkrigstiden-1945-1973/kulturelle-og-sociale-opbrud>

Den nye kvindebevægelse: <https://kampeforligestilling.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=173>

Uddrag: Film (35 min.) [Rødstrømper - en kavalkade af kvindefilm | Danmark på Film \(danmarkpaafilm.dk\)](#)

[Seksualitet | Kampe for ligestilling \(forlagetcolumbus.dk\)](#)

[Gallup 1969: Fri abort? \(danmarkshistorien.dk\)](#)

[Kilde 12: Timelønnen i forskellige jobs, 2013 | De danske kvinders historie \(systeme.dk\)](#)

Den gode stat – De afsindige

Film 'Ustyrlig'. CFU

Er du åndssvag? <https://www.vejlemuseerne.dk/udstillinger/tidl-saerudst-kulturmu-seet/slotte-til-idioter/baggrundsartikler/er-du-aandssvag/>

Lidt om kvindeanstalten på Sprogø, Katrine Becker, Dansk forsorghistorisk museum. pdf.fil

Video med Regine: <https://www.familiejournal.dk/livshistorier/artikler/tidligere-anbragte-paa-sprogoe-reagerer-paa-undskyldning>

Kilde: Agner Helwegs brev af 16. oktober 1909.

Den gode stat – De fattige

Løsgængere, fattighjælp og kravet om arbejde efter reformationen i 1536 (læreroplæg) Al-misse, arbejde og fattigdom: <https://lumen.au.dk/nyheder/nyhed/artikel/al-misse-arbejde-og-fattigdom/> (læreroplæg)

Dokumentar: Der skal ydes før der kan nydes, 1849-1880 CFU (30 min.) [Ludere, lommetyve og lirekassemænd \(2\)](#)

'Velfærd bag pigtråd. Historyslam'. (15 min.) CFU. Dansk velfærdshistorie og frihed (Danskernes Akademi).

Fattighjælp og tab af rettigheder fra grundlov til socialreform 1849-1933. <https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/fattighjaelp-og-tab-afrettigheder-fra-grundlov-til-socialreform-1849-1933/>

Lov om det offentlige Fattigvæsen, 9. april 1891 (kun kildeintroduktionen, blå rubrik)
http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/lov-om-det-offentligefattigvaesen-9-april-1891/#_indn4

Rollespil om fattigkommissionen.

Fattigforordninger fra reformation til oplysningstid:

<https://detgodesamfund.systime.dk/?id=137>

1890'ernes sociallovgivninger - mellem selvhjælp og statshjælp?

<https://detgodesamfund.systime.dk/?id=139>

Se filmen: De åndssvages historie: [De åndssvages historie: Sæson 1 – De farlige gener | DRTV](#) (30 min.)

Den gode stat – Velfærdssamfundets grundfortælling

[1.2.4 Mellem skøn og ret | Kampen for det gode samfund \(systime.dk\)](#)

[Den socialdemokratiske grundfortælling | Danmarkshistorie mellem erindring og glemse \(forlagetcolumbus.dk\)](#)

[Den nationalkonservative grundfortælling | Danmarkshistorie mellem erindring og glemse \(forlagetcolumbus.dk\)](#)

[Den borgerligt-liberale grundfortælling | Danmarkshistorie mellem erindring og glemse \(forlagetcolumbus.dk\)](#)

[Erindringspolitiske kampe om velfærdsstaten | Danmarkshistorie mellem erindring og glemse \(forlagetcolumbus.dk\)](#)

Dokumentar: Historien om Danmark – Velfærd og kold krig:

https://www.dr.dk/drtv/se/historien-om-danmark-velfaerd-og-kold-krig_145568

Den gode stat – universelle ydelser + globalisering

[1.2.6 Folkepensionen og den universelle velfærdsstat 1945-73 | Kampen for det gode samfund \(systime.dk\)](#)

[1.2.10 Globalisering og konkurrencestat? | Kampen for det gode samfund \(systime.dk\)](#)

Den gode stat – Velfærdsstaten i krise

[1.2.9 Velfærdsstaten i krise 1973-2000 | Kampen for det gode samfund \(systime.dk\)](#)

[Skal Carina og Robert på fattiggården? | Information](#)

Den gode stat – Velfærdsstatens fremtid?

Gentæk velfærden - Kommunernes digitaliseringspolitik - Se afs. 01 og afs. 07

<https://www.kl.dk/media/tsddklyr/gentaenk-velfaerden-kommunernes-digitaliseringspolitik.pdf>

Ansatte i ældreplejen bifalder ny teknologi,

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/ansatte-i-aeldreplejen-bifalder-ny-teknologi>

Velfærdsteknologi indføres over hovedet på de ældre,

<https://ing.dk/artikel/rapport-velfaerdsteknologi-indfoeres-over-hovedet-paa-de-aeldre>

Robotter og teknologi må ikke erstatte mennesker; (læs teksten i den vedhæftede fil.

<https://politiken.dk/debat/debatindlaeg/art5476874/Robotter-og-teknologi-m%C3%A5-ikke-erstatte-mennesker>

Den gode styreform – Demokrati

[1.3 Den gode styreform - demokrati? | Kampen for det gode samfund \(systime.dk\)](#)

[1.3.1 Demokratiet i Athen | Kampen for det gode samfund \(systime.dk\)](#)

[1.3.2 Det utænkelige demokrati | Kampen for det gode samfund \(systeme.dk\)](#)

[1.3.3 Fra enevælde til demokrati - Grundloven 1849 | Kampen for det gode samfund \(systeme.dk\)](#)

Den gode styreform – Kvinders valgret

Systemskifte og grundlovsændring (læreroplæg)

<http://danmarkshistorien.dk/perioder/fra-systemskifte-til-besaettelse-19011940/systemskifte-og-grundlovsændring/>

Kilde: Carl Ploug i Landstinget om kommunal valgret til kvinder 1888

http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/carl-ploug-i-landstinget-om-kommunal-valgret-til-kvinder-1888/?no_cache=1&cHash=b464b916b6b62ba7bc2a75cae5c587fd

Kilde: "Kvindens politiske Valgret og Valgbarhed" - tale af Johanne Meyer, 1888 http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/kvindens-politiske-valgretog-valgbarhed-tale-af-johanne-meyer-1888/?no_cache=1&cHash=1f36b984ecc02c8d283e18e4da2bf45e

Dokumentar: Kvinderne får valgret. CFU (10 min.) [Den sorte skole](#)

Rollespil om kvinders valgret

Demokrati og valgret - de 7 f'er (video) /7 min; <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/1915-demokrati-og-valgret-historien-om-de-syv-fer>

Den gode stat – Demokrati i mellemkrigstiden og efter 2. verdenskrig

Mellemkrigstiden - kampen mellem demokrati og diktatur:

<https://detgodesamfund.systeme.dk/?id=153> /1,7

Demokrati efter 2. verdenskrig

<https://detgodesamfund.systeme.dk/?id=209> /6,2

Religion

Dokumentar: "De unge præster", DR https://www.dr.dk/drtv/se/de-unge-praester_52117

Medlemstal Folkekirken: <https://www.fkuv.dk/videnscenteret/kirkestatistik/medlemstal>

5 skarpe om kristendommens danske historie (CFU)

Sekulariseringsbegrebet.

Grundloven §§ 4, 6, 66, 67, 68, 70

Læreroplæg om Bibelen: struktur og disposition. Opslag: Luk. 2, 1-7; 1. Mos. 12,1-5;

Skabelse. 1. Mos. 1,1-2,4 + 1. Mos. 2,5-25;
Syndefaldsmyten, 1. Mos. kap. 3

Faldmyte og løsningsmyte:

Læreroplæg om Jesus Kristus: menneske og gud - tilgivelse gennem sonofferdøden

Det kristne gudsbegreb, treenigheden, Kristi to naturer

Lukas kap. 15, 11-32: Lignelsen om den fortabte søn

De ti bud: 2. Mos. 20,1-17 / 5. Mosebog, 6-21
3, Mos. om urene dyr og (Jesus om rent og urent)

Mattæus kap. 5, Bjergprædikenen

Lukas kap. 10: Lignelsen om den barmhjertige samaritaner
Marie Krarup. Den syriske flygtning er ikke min næste", [https://www.kristendom.dk/hvem-er-min-naeste](https://www.kristendom.dk/hvem-er-min-naeste/den-syriske-flygtning-er-ikke-min-naeste)

Marie Louise Poulsen: <https://www.kristendom.dk/hvem-er-min-naeste/svar-til-marie-krarup-den-syriske-flygtning-er-ogsaa-min-naeste>

paneldebat

Om mirakler:

Jesusbutikken i Herning: <https://www.dailymotion.com/video/x2no4f6> 1 ns

Markus kap. 2,1-12 (helbredelsen af den lamme i Kapernaum); Mattæus kap. 12 (helbredelsen på sabbaten); Lukas 13, 10-17 (Jesus helbreder en kvinde) 2 ns

Helbredelse på gaden i Vejle (3 eksempler) <https://lyttiljesus.dk/film-sponstane-helbredelser/?cn-reloaded=1> 1,5 ns
Film: Mel Gibson: "Passion of the Christ" (afsnit XIV og XV - korsfæstelsen)

Reformationen:

PP om reformationen (læreroplæg)

Uddrag af film: "Luther", 0:00 - 12:00

Charlotte Knagh Vestergaard: "Kristendommens omsorgshistorie", 2007

Besøg i Thisted Kirke- kirken som kristendommens kultrum

Besøg af præst Benne Holwerde, Thisted kirke - om at være præst i den danske folkekirke

Etik - definition, biblicistisk etik og situationsetik

10 etiske dilemmaer (øvelse)

Oplæg om nytteetik og pligtetik

Introduktion til etisk råd, etiskraad.dk

diskussion om surrogatmoderskab

Supplerende: Esben Andreassen m.fl. Religion og kultur- en grundbog, s. 144-150

Samfundsfag

Lærebog: 'Samfundsfag C' af Mads Beyer, Claus Lasse Frederiksen, Henrik Kureer; systime.dk

Kap. 1 Ideologi

<https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1225> (0,4 tekstsider - Svarer til 0,7)

Kap. 1.1 Hvad er en ideologi?

<https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1229> (1,3 tekstsider - Svarer til 1,6)

Kap. 1.2 Grundlæggende ideologier

<https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1228> (0,1 tekstsider - Svarer til 0,1)

Kap. 1.2 Liberalisme

<https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1230> (2,3 tekstsider - Svarer til 2,9)

Kap. 1.2 Socialisme

<https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1231> (2,4 tekstsider - Svarer til 3,0)

Kap. 1.2 Konservatisme

<https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1232> (1,6 tekstsider - Svarer til 2,2)

	<p>Kap. 1.3 Populisme https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1234</p> <p>Kap. 16 Velfærdsmodeller https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1026 (0,6 tekstsider - Svarer til 0,9)</p> <p>Kap. 16.1 Den danske velfærdsmodel https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1054 (2,1 tekstsider - Svarer til 2,4)</p> <p>Kap. 16.2 Den centraleuropæiske velfærdsmodel https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1053 (0,8 tekstsider - Svarer til 1,1)</p> <p>Kap. 16.3 Den liberale velfærdsmodel https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1052 (1,5 tekstsider - Svarer til 1,8)</p> <p>kap. 16.5 Problemer for den danske velfærdsmodel https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1050 (0,9 tekstsider - Svarer til 1,2)</p> <p>Kap. 16.5 Flere ældre https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1134 (2,0 tekstsider - Svarer til 2,9)</p> <p>Kap. 16.5 Globalisering og EU https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1133 (1,4 tekstsider - Svarer til 1,7)</p> <p>Lærebog: 'Klima og bæredygtighed' af Morten Hasselbalch, Michael Helt Knudsen; Columbs.</p> <p>Kap. 1.5 Bæredygtighed i den antropocæne tidsalder https://klimaogbaeredygtighed.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=136 (0,5 tekstsider)</p> <p>Kap. 1.5.1 Bæredygtighed i et historisk perspektiv https://klimaogbaeredygtighed.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=141 (1,7 tekstsider)</p> <p>Kap. 1.5.2 Grader af bæredygtighed https://klimaogbaeredygtighed.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=142 (1,6 tekstsider)</p> <p>Kap. 1.5.3 Bæredygtighedsbegrebets dimensioner https://klimaogbaeredygtighed.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=143 (1,4 tekstsider)</p> <p>FN's verdensmål https://www.verdensmaalene.dk/fakta/verdensmaalene</p> <p>Film https://www.dr.dk/drtv/se/debatten_-haab-for-klimaet_421624</p> <p>Bemærk: Navne og begreber i isolationstegn (?) er ikke ord, der nødvendigvis indgår i litteraturen, men omtalt og anvendt i undervisningen.</p>
Arbejdsformer	Læreroplæg, gruppearbejde, pararbejde, paneldiskussion, klasseundervisning, virtuelle arbejdsformer, anvendelse af fagprogrammer, skriftligt arbejde

Forløb 5	Folkedrab (enkeltfaglig – historie)
Forløbets indhold og fokus	Folkedrab Fokus på holocaust og Rwanda. Kendetegn ved folkedrab og perspektivering til Israel og Hamas konflikten.
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> –anvende og kombinere viden, kundskaber og metoder fra fagene i faggruppen til at opnå indsigt i historiske, samfundsmæssige og kulturelle sammenhænge i Danmark og i andre lande –redegøre for forskellige livsanskuelser, religioner og politiske grundholdninger samt analysere deres betydning i en historisk og aktuel sammenhæng –reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende, herunder en forståelse af samspillet mellem aktør og struktur –diskutere egne og andres kulturelle værdier i forhold til nutidige og fortidige værdier
Kernestof	<ul style="list-style-type: none"> –nedslag i verdens og Europas historie fra antikken til i dag, herunder forskellige typer af årsagssammenhænge og periodiseringsprincipper –forholdet mellem aktør og struktur i et historisk og nutidigt perspektiv –Holocaust og andre folkedrab –historiefaglige metoder –historiebrug.
Anvendt materiale.	<p>Hvad er folkedrab? Stanton: folkedrab som stadier: Matrix-grupper https://folkedrab.dk/hvad-er-folkedrab/hvordan-opstaar-folkedrab-tre-teoretiske-bud/stanton-folkedrab-stadier</p> <p>Aktør og struktur i historie (Uddrag) https://paasporetahistorien.ibog.gylden-dal.dk/?id=130</p> <p>Video: Oplæg om aktør-struktur: https://www.youtube.com/watch?v=7OqZpZBv9yE&t</p> <p>Holocaust: Europa i krise 1. Optakten: Europa i krise Historieportalen (systime.dk) Kilde: En skolepiges syn på jøderne: https://historieportalen.systime.dk/?id=1566#c4553 2. Nazisme, racisme og antisemitisme Historieportalen (systime.dk)</p> <p>Jødelovene: kap. 3: https://historieportalen.systime.dk/?id=1527 Kilde: Befolkningens reaktioner på Nürnberg-lovene</p> <p>Isolation og udryddelse kap. 4: https://historieportalen.systime.dk/?id=1532 kap. 5: https://historieportalen.systime.dk/?id=1536</p> <p>Isolation og udryddelse</p>

	<p>Dokumentarfilm: 'Ordinary men'. (Netflix) Hvem var gerningsmændene? https://historieportalen.systime.dk/?id=1543 Kilde: Beretning om massakren ved Barbi: https://historieportalen.systime.dk/?id=1566#c4556 Digt "Skæbne" af modstandsmanden Morten Nielsen https://www.bogtanken.dk/litteraturtanker/besaettelsestidens-store-digter/ 30.6.2021 Klip fra 'Lydighedens dilemma' (CFU) Begreber: Socialdarwinisme, Racelære, Antisemitisme, Eugenik, Eutanasi</p> <p>Rwanda: Årsagerne til folkedrabet <i>Rwanda – verdens hurtigste folkemord</i> (DR podcast: Kampen om historien), (55 min.) https://www.dr.dk/lyd/p1/kampen-om-historien/kampen-om-historien-2023/kampen-om-historien-rwanda-verdens-hurtigste-folkemord-11032315182 Kolonihistoriske årsager: 5.1 Kolonihistoriske årsager Folkedrabet i Rwanda (frydenlund.dk) Krav om magten: 5.2 Krav om magten Folkedrabet i Rwanda (frydenlund.dk) Økonomisk nedtur og kampen om land: 5.3 Økonomisk nedtur og kampen om land Folkedrabet i Rwanda (frydenlund.dk) Flygtninge: 5.4 Flygtninge Folkedrabet i Rwanda (frydenlund.dk) Mediernes rolle: 5.5 Mediernes rolle Folkedrabet i Rwanda (frydenlund.dk)</p> <p>Ofre og gerningsmænd Gerningsmænd: https://folkedrabetirwanda.ibog.frydenlund.dk/?id=175&L=10 6.3 Tutsi-ofrene Folkedrabet i Rwanda (frydenlund.dk) Vidneudsagn fra dokumentarfilmen 'En dansker i helvede'. Stantons 10 stadier i folkedrab: https://folkedrab.dk/hvad-er-folkedrab/hvordan-opstaar-folkedrab-tre-teoretiske-bud/stanton-folkedrab-stadier 10.1 Hvilken historie skal fortælles? Folkedrabet i Rwanda (frydenlund.dk)</p> <p>Er det folkedrab? -Israel-Hamas-konflikten Definition af folkedrab: https://folkedrab.dk/hvad-er-folkedrab/fns-folkedrabskonvention Sydafrikas anklager mod Israel: https://folkedrab.dk/hvad-er-folkedrab/er-folkedrab Dilemmaspil: Folkedrabet på Bantikka. http://folkedrab.server003.b14cms.dk/</p>
<p>Arbejdsformer</p>	<p>[Angiv de væsentligste arbejdsformer, der er anvendt i forløbet, fx klasseundervisning, virtuelle arbejdsformer, projektarbejdsform, anvendelse af fagprogrammer, skriftligt arbejde, eksperimentelt arbejde.]</p>

--	--

Forløb 6	Økonomi, samfundsfag
Forløbets indhold og fokus	Økonomiske mål, inflation, beskæftigelse, offentlige finanser, arbejdsløshed, miljø- og klimabeskyttelse. Mikro- og makroøkonomi, markedøkonomi, planøkonomi, blandingsøkonomi. Udbud – efterspørgsel, Sektorer: (<i>Husholdninger, virksomheder, det offentlige, banker, udland, Nationalbanken</i>), Penge, Renter, Høj- & lavkonjunktur, Keynesianisme, BNP og vækst, Betalingsbalancen, Arbejdsgiver/arbejdsgiverorganisationer, Arbejdstager/lønmodtager-organisationer, Overenskomster, Arbejdsløshed (netto-, brutto-, AKU), Strejke/Lockout, Kontanthjælp, Dagpenge, Former for arbejdsløshed (<i>konjunktur-, struktur-, friktions-, sæson-</i>), lempelig ("ekspansiv"), Stram ("kontraktiv"), Gini-koefficient, Ældre, globalisering og EU.
Faglige mål	Det økonomiske kredsløb, økonomiske mål og økonomiske styringsinstrumenter Velfærdsprincipper, herunder stat, marked og civilsamfund
Kernestof	
Anvendt materiale.	<p>Lærebog: 'SamfC – din samfundsfagsbog' af <i>Maria Bruun Bundgaard, Ole Hedegaard Jensen, Thomas Secher Lund</i>; Systime.dk Kap. 10.4 Økonomiske mål https://samfc.systime.dk/?id=276 Kap. 10.1 Hvad er økonomi? https://samfc.systime.dk/?id=191&L=0 Kap. 10.3 Penge og renter https://samfc.systime.dk/?id=277 Kap. 10.5 Økonomisk politik https://samfc.systime.dk/?id=275</p> <p>Lærebog: 'Samfundsfag C' af Mads Beyer, Claus Lasse Frederiksen, Henrik Kureer; Systime.dk Kap. 13.1 Det økonomiske kredsløb https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1033 Kap. 13.1 De økonomiske sektorer https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1085 Kap. 13.1 Udgifter er også indtægter https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1084 Kap. 13.2 Produktion https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1032 Kap. 13.2 Bruttonationalproduktet https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1087 Kap. 13.2 BNP som et mål for et lands velstand https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1086 Kap. 17. Betalingsbalance og konkurrenceevne https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1025 Kap. 17.1 Betalingsbalancen https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1060 Kap. 14. Det danske arbejdsmarked https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1028 Kap. 14.1 Organisationerne på arbejdsmarkedet https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1043 Kap. 14.1 Lønmodtagernes organisationer</p>

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1096>

Kap. 14.1 Arbejdsgivernes organisationer

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1095>

Kap. 14.2 Hovedaftale og overenskomster

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1042>

Kap. 14.2 Den danske arbejdsmarkedsmodel og EU

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1097>

Kap. 14.4 Arbejdsløshed

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1040>

Kap. 14.4 Måling af arbejdsløshed

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1105>

Kap. 14.4 + 'Våben' i en arbejdskonflikt

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1039>

Kap. 14.4 + Former for arbejdsløshed

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1036>

Kap. 14.4 + Hjælp til de arbejdsløse

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1035>

Kap. 18. Økonomisk politik

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1024>

Kap. 18.2 Finanspolitik

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1069>

Kap. 18.2 Lempelig finanspolitik

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1158>

Kap. 18.2 Stram finanspolitik

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1157>

Kap. 18.2 Finanspolitik i Danmark

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1156>

Kap. 18.5 Arbejdsmarkedspolitik

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1066>

Kap. 18.5 Flexicurity-modellen

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1165>

Kap. 16.4 Velfærd og ulighed

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1051>

Kap. 16.4 Måling af ulighed

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1051>

Kap. 16.4 Er ulighed et samfundsproblem?

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1132>

Kap. 16.5 Problemer for den danske velfærdsmodel

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1050>

Kap. 16.5 Flere ældre

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1134>

Kap. 16.5 Globalisering og EU

<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1133>

Film

<https://mitcfu.dk/mm/player/?copydan=031209182030>

Arbejds- former	[Angiv de væsentligste arbejdsformer, der er anvendt i forløbet, fx klasseundervisning, virtuelle arbejdsformer, projektarbejdsform, anvendelse af fagprogrammer, skriftligt arbejde, eksperimentelt arbejde.]
----------------------------	--

Forløb 7	Buddhisme
Forløbets indhold og fokus	<p>Fokus på buddhismens genesis, kernebegreber</p> <p>Buddhisme og reinkarnationstanke i en moderne vestlig kontekst</p> <p>Buddhismens praksis med fokus på karmisk praksis</p>
Faglige mål	[Angiv hvilke faglige mål fra læreplanen, der særligt har været arbejdet med i dette forløb]
Kernestof	Udvalgte sider af yderligere en religion
Anvendt materiale.	<p>Buddhisme faktaark: https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=169 Chr. Stadil: Hvad er Buddhisme? https://religion.systime.dk/?id=478#c2798</p> <p>https://heartbeats.dk/video/minidoks-marie-kronquist-er-buddhist-hvis-vi-ikke-har-opmaerksomhed-paa-vores-indre-saa-kommer-vi-ikke-nogen-vegne/</p> <p>Kernebegreber: https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=234#c691 (re-inkarnation, samsara, karma, Nirvana, de 4 ædle sandheder og den 8-leddede vej) Livshjulet</p> <p>"Brev til en ven" (Nagarjuna, 2. årh.):https://buddhisme.systime.dk/?id=152#c315 Buddhismens historiske udvikling: https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=170</p> <p>Buddha-legenden: https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=234#c690</p> <p>Buddha-legenden fortalt for børn: https://www.google.com/search?sca_esv=d43f5111e59e559f&sca_upv=1&sxsrf=AC-QVn0_6fkiW4IHaoQCR0DPrR7YvgZE9LA:1713373596931&q=buddha-legenden&tbm=vid&source=Inms&prmd=ivnmbtz&sa=X&ved=2ahUKewiE1PKE3smFAxUME-BAIHUyzB9cQ0pQJeg-QIChAB&biw=1280&bih=559&dpr=1.5#fpstate=ive&vld=cid:22a3423b,vid:ES7xCTtlueQ,st:0</p> <p>Merete Boe Nielsen: Man bestemmer selv sit liv: https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=173#c716</p> <p>Oplæg om Dalai Lama (baggrund, betydning, Tibet ...) Citater af Dalai Lama</p> <p>Religiøs praksis: nirvansk, karmisk og apotropæisk:</p> <p>https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=171 https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=171#c676</p>

Ar- bejds- former	Klasseundervisning, virtuelle arbejdsformer, projektarbejdsform, anvendelse af fagprogrammer, skriftligt arbejde, kreative produktioner
----------------------------------	---

Forløb 8	Krop og køn
Forløbets indhold og fokus	<p>Historie Fokus på krop og køn med nedslag fra antikken til i dag. Det antikke OL og det moderne OL. OL og politik i det 20. århundrede. Forventninger til mænd og kvinder i forskellige perioder. Opdragelse i det antikke Grækenland.</p> <p>Samfundsfag Biologisk køn, psykologisk køn, socialt køn, formel ligestilling, udfaldsligestilling. Primær socialisering, sekundær socialisering, roller, normer, pronominer, sprog, magt. Anthony Giddens, globalisering, aftraditionalisering, ekspertsystemer, polarisering. Feministiske bølger (1-4) Landbrugssamfund, industrisamfund, informationssamfund.</p> <p>Religion Islams tidlige historie Konflikten mellem fundamentalistisk, traditionalistisk, modernistisk og sekulær tænkning i en moderne sekulær kontekst Kvindesyn ift religion</p>
Faglige mål	[Angiv hvilke faglige mål fra læreplanen, der særligt har været arbejdet med i dette forløb]
Kernestof	<p>Lærebog: Flere sider af køn af <i>Hanne Mortensen, Susan Pauli Petersen, Gunnar C. Adriansen, Thomas P. Larsen</i>; Forlaget Frydenlund.</p> <p>Kap. 2.1 Indledning https://fleresiderafkoen.ibog.frydenlund.dk/?id=158</p> <p>Kap. 2.2 Køn og identitet https://fleresiderafkoen.ibog.frydenlund.dk/?id=159</p> <p>Kap. 2.2.2 Den primære socialisering https://fleresiderafkoen.ibog.frydenlund.dk/?id=167</p> <p>Kap. 2.2.3 Den sekundære socialisering https://fleresiderafkoen.ibog.frydenlund.dk/?id=168</p> <p>Kap. 2.3 Roller og normer https://fleresiderafkoen.ibog.frydenlund.dk/?id=160</p> <p>Kap. 2.3.1 Sprog og forventninger til køn https://fleresiderafkoen.ibog.frydenlund.dk/?id=169</p> <p>Kap. 2.3.2 Sprog og magt https://fleresiderafkoen.ibog.frydenlund.dk/?id=170</p> <p>Kap. 2.1 Politik, magt og demokrati https://konogligestilling.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=144</p> <p>Kap. 2.1 Hvad er magt? https://konogligestilling.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=168</p> <p>Kap. 2.4.3 Bestyrelser og politiske holdninger til kønskvoter https://fleresiderafkoen.ibog.frydenlund.dk/?id=175</p> <p>Lærebog: Samfundsfag C af <i>Mads Beyer, Claus Lasse Frederiksen, Henrik Kureer</i>, Systeme.dk</p>

	<p>Kap. 8.4 Anthony Giddens og senmodernitet https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1317#c8338</p> <p>Kap. 8.1 Identitet https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1304</p> <p>Artikler</p> <p>Mand eller kvinde? – OL-bokser fanget i politisk spil; <i>Maria Oien</i>, TV2.dk. https://sport.tv2.dk/boksning/2024-08-03-mand-eller-kvinde-ol-boksere-fanget-i-politisk-spil</p> <p>Nu er den mænd, som kønsdiskrimineres, når de søger arbejde; <i>Bård Amundsen</i>, forskning.no. https://pov.international/nu-er-det-maend-diskrimineres-soger-arbejde/</p> <p>Kap. 8.4 + Samfundstyper https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1301</p> <p>Kap. 8.4 + Industrisamfundet https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1319</p> <p>Kap. + Informationssamfundet https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1318</p>
<p>Anvendt materiale.</p>	<p>Historie Historie</p> <p>Antikken</p> <p><u>Antikken</u>: Der kan evt. udvælges blandt:</p> <p><i>Olympia</i> (Politikkens bog om De Gamle Grækere) s. 66-71</p> <p><i>Det spartanske samfund og dets forfatning</i> (ibid), s. 66-70 + 74-75 (Kilde)</p> <p><i>Spartanske kvinder</i>, antikken.nu/skatkammeret/spartanske-kvinder.html</p> <p><i>Forholdet mellem kønnene: Den store forskel</i> (Ansigt til Ansigt med grækerne), s. 239</p> <p>1700-1800-tallet kønsroller</p> <p>(1700-tallet: <i>Den Naturlige Kønsopdeling</i> (Flere sider af Køn) [tilpasset]+ kilde: <i>Mary Wollstonecraft: Forsvar for kvinders rettigheder</i> 1792) https://fleresiderafkoen.ibog.frydenlund.dk/?id=138&L=10 https://fleresiderafkoen.ibog.frydenlund.dk/?id=139&L=10</p> <p><u>1800-tallet</u>: <i>Er mænd og kvinder to sider af samme helhed?</i> m.m. (Flere sider af Køn) [tilpasset] https://fleresiderafkoen.ibog.frydenlund.dk/?id=140&L=10</p> <p>Kilde: John Stuart Mill, <i>Kvindernes Underkuelse</i> (1861) (Litteratursiden), [m. oplæsning]; https://litteraturportalen.systime.dk/?id=987&L=0</p> <p><u>Samfund</u>: <i>Nye tider i 1900-tallet: Nøgenhed og frisind</i> (m.m.) (Flere sider af køn) [tilpasset]</p>

J.P. Müller (Med Kroppen ind i Kulturen, 1906) <https://idraetshistorie.dk/med-kroppen-ind-i-kulturen/kapitel-3/kilder/>

Matador, afs. 5 (fra 17-19 min.)

<https://mitcfu.dk/mm/player/Default7.aspx?copydan=011706032000>

De moderne olympiske lege

[De moderne olympiske lege: Citius, Altius, Fortius - Olympiadens historie:](#) podcast (56 min.)

Kampen om historien: <https://www.dr.dk/lyd/p1/kampen-om-historien/kampen-om-historien-2024/kampen-om-historien-citius-altius-fortius-olympiadens-historie-11032415322>

<https://idraet-b.systeme.dk/?id=128> *De moderne OL*, <https://idraet-b.systeme.dk/?id=128>

[udkast]

Mellemkrigstid og Anden Verdenskrig:

Evt. Klip fra Leni Riefenstahls film 'Olympia' om OL i 1936:

<https://mitcfu.dk/mm/player/Default7.aspx?copydan=321608012235>

Små videoer:

[Visuelt materiale < \(idraetshistorie.dk\)](#)

Kilde: *Mein Kampf* (Hitler om ånd og krop

), https://idraetshistorie.dk/wp-content/uploads/2020/03/kap-4_kilde-1.pdf

Kilde: Niels Arnth Jensen om OL i Berlin 1936 https://idraetshistorie.dk/wp-content/uploads/2020/03/kap-4_kilde-12.pdf [åbningsceremoni]

Dansk idræt under hagekorsets tegn (dokumentar, 2010) - CFU

Den Kolde Krig:

Eks. Den Kolde Krig i arenaen, <https://idraetshistorie.dk/med-kroppen-ind-i-kulturen/kapitel-5/> (sport og politik)

	<p>Religion</p> <p>Forforståelse, billede fra Beach Volley, Den korte Avis 8. august, 2023: https://den-korteavis.dk/2024/egyptiske-kvinder-spiller-beach-vallyball-ved-ol-i-paris-det-nye-sort/</p> <p>Læreroplæg: den formative periode, præ-islam</p> <p>Baggrundsstof:</p> <p>Islam i verdens lande: Islam og muslimer: https://islam.systeme.dk/?id=147 https://islam.systeme.dk/?id=147#c525</p> <p>og grundfortællingen: https://islam.systeme.dk/?id=147#c478</p> <p>Om Koranen, kig i Koranen, Koran-recitation Læsninger i Koranen, af Sura 4 med opgaver: https://islam.systeme.dk/?id=150#c656</p> <p>Guds enhed (gudsbegrebet): https://islam.systeme.dk/?id=151#c283, Sura 114: Ikhlās</p> <p>De 5 søjler, grupper med fremlæggelser. Selvfunden materiale.</p> <p>Islams lovsæt: hadith om at slå kvinder:</p> <p>Abdul Wahid Pedersen om imamen: https://religion.systeme.dk/?id=542#c2737 Abdul Wahid Pedersen om kvindelige imamer: https://religion.systeme.dk/?id=542#c2738</p> <p>Jan Hjärpes model for 4 religiøse typer, fundamentalisme/traditionalisme/sekularisme/modernisme (læreroplæg) Kampagne: "Sandheden om niqab", Muslim Unity Center (kampagnevideo)</p> <p>Wahidia Faizi: "Talebans nye lov presser folk i Afghanistan", 27.8.2024</p>
<p>Arbejdsformer</p>	<p>Byvandring i Thisted (Spor af samfundstyperne) Klasseundervisning, miniprojekt, par- og gruppearbejde, kreative arbejdsformer, klasse-diskussion</p>

Forløb 9	USA
Forløbets indhold og fokus	<p>Historie Nedslag i amerikansk historie fra 1600-tallet til nutiden</p> <ul style="list-style-type: none"> - natur, teknologi og produktions betydninger for mennesker i historisk og nutidigt perspektiv –forholdet mellem aktør og struktur i et historisk og nutidigt perspektiv –styreformers i historisk og nutidigt perspektiv –ideologiernes kamp i det 20. århundrede –globalisering og kulturmøder i historisk og nutidigt perspektiv –historiefaglige metoder <p>Samfundsfag Immigrantsamfund, sociale forskelle, mangfoldighed Integration, desintegration, minoritet, majoritet, segregation, assimilation, pluralistisk integration. Eastons model, Montesquieus magtdelingslære. Parlamentarisme, den parlamentariske styringskæde. Præsidentielt system, topartisystem, republikanere, demokrater, svingstater, valgmænd. Lovgivende, udøvende, dømmende magt, commander in chief, to-kammer-system, Kongressen, Senatet og Repræsentanternes Hus, præsidentvalg og midtvejsvalg, lovgivningsprocessen, veto, check and balances, Højesteret. Vælgeradfærd, kernevælgere, marginalvælgere, Jan-Werner Müllers karakteristik af populisme, Kaare Strøms begreber: office-seeking, vote-seeking, policy-seeking. Danske forhold: Forholdstalsvalg, spærregrænse, flertalsvalg i enkeltmandskredse, støtteparti, opposition, kongerunde/dronningerunde, mistillidsvotum, parlamentarisme, interesseorganisationer, græsrodsbevægelser, lovgivningsprocessen i Danmark, finansloven.</p> <p>Religion USA´s tidlige religionshistorie Amerikansk identitet og selvforståelse</p> <p>Fundamentalisme og protestantisme</p>
Faglige mål	[Angiv hvilke faglige mål fra læreplanen, der særligt har været arbejdet med i dette forløb]
Kernestof	<p>Historie</p> <p>Samfundsfag Lærebog: USA, historie, samfund, religion af Thor Banke Hansen, Andreas Bonne Sindberg; Systemtime.dk Kap. 2.3 Det amerikanske samfund https://usahistoriesamfundreligion.systemtime.dk/?id=370</p>

Kap. 2.3 Immigration og befolkning
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=371>

Kap. 2.3 Hispanic og latino
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=372>

Kap. 2.3 Asian. Black. White
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=373>

Kap. 2.4 Integration i det amerikanske samfund
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=374>

Kap. 2.4 Er USA en smeltedigel, en salatskål eller et splittet samfund?
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=375>

Kap. 2.5 Præsidenten, partierne og valgsystemet i USA
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=376>

Kap. 2.5 Demokraterne og republikanerne – Topartisystemet i USA
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=460>

Kap. 2.5 Partiernes rolle i amerikansk politik: Kampagnemaskiner
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=377>

Kap. 2.5 Valgsystem: Winner-take-all
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=378>

Kap. 2.5 Svingstater
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=379>

Kap. 2.7 Magt i amerikansk politik
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=381>

Kap. 2.7 Præsidentens magt – verdens mest magtfulde statsleder
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=395>

Kap. 2.7 Kongressens magt – den lovgivende magt
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=396>

Kap. 2.7 Lovgivningsprocessen og demokratisk kontrol i USA
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=397>

Kap. 2.7 Højesterets magt – den dømmende magt
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=398>

Kap. 2.6 Vælgeradfærd: Hvordan stemte amerikanerne ved præsidentvalg 2020?
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=380>

Kap. 2.8 Midtvejsvalg i USA
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=382>

Kap. 2.1 Er Donald Trump populist?
<https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=450#c1132>

Kap. 2.4 Partiers adfærd
<https://samfundsfag-c.systeme.dk/?id=1253#c8098>

Lærebog: Samf C af Maria Bruun Bundgaard, Ole Hedegaard Jensen, Thomas Secher
 Lund, Systeme.dk

Kap. 8.1 Politisk deltagelse i praksis
<https://samfc.systeme.dk/?id=156>

Kap. 7.1 Demokrati og diktatur
<https://samfc.systeme.dk/?id=258>

Kap. 7.2 Folketingsvalg og regeringsdannelse
<https://samfc.systeme.dk/?id=257>

Kap. 7.2 Folketingsvalg og regeringsdannelse

	<p>https://samfc.systime.dk/?id=257</p> <p>Supplerende materiale: Film</p> <p>Den demokratiske samtale (Videoer fra Folketingets hjemmeside)</p> <p>https://www.ft.dk/da/undervisning/undervisningsfilm</p>
<p>Anvendt materiale.</p>	<p>Historie</p> <p>Et fælles ærinde i vildnæsset; https://usahistorieogidentitet.systime.dk/?id=138</p> <p>Puritanere, https://usastilblivelse.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=142</p> <p>Kilde: John Wiltrop; https://usastilblivelse.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=171#c722</p> <p>(Exceptionalisme/puritanere), Er Amerika Anderledes? https://usahistorieogidentitet.systime.dk/?id=139</p> <p>Den Amerikanske Drøm, https://usahistorieogidentitet.systime.dk/?id=146</p> <p>Pionerånden, https://usahistorieogidentitet.systime.dk/?id=152</p> <p>Mødet med den oprindelige befolkning – sygdom, rotter og krig; https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=161</p> <p>Kilde: https://usahistorieogidentitet.systime.dk/?id=156#c382</p> <p>Krigen, der skabte USA” (2) – MitCFU</p> <p>Opgøret med Den Gamle Verden; https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=163</p> <p>Den amerikanske uafhængighedskrig; https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=164</p> <p>Den amerikanske forfatning – 13 kolonier bliver til en føderation; https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=164</p> <p>Manifest Destiny – USA udvider sig; https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=166</p> <p>Kilde: Uafhængighedserklæring (uddrag); https://voresverdenhistorie.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=214&L=10#c966</p> <p>Slaveri og trekantshandel https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=167</p> <p>Borgerkrigen</p> <p>https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/index.php?id=169</p> <p>Forsoning - borgerkrigens efterspil</p> <p>https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=p170</p>

Kilder:

Hemmersam og Grub "Slaveriet og Den Amerikanske Borgerkrig",
Tekst 8 tale af William Lloyd Garrison
Tekst 11 højesterets afgørelse i Dred Scott sagen
s.75-78 (tekst 18+19) (som pdf)

Information (artikel) "Den sidste sydstatsgeneral er væltet af piedestalen"
<https://www.information.dk/udland/2017/05/sidste-sydstatsgeneral-vaeltet-piedestalen>

Film CFU serietitel: "Den amerikanske borgerkrig"

Borgerrettighedsbevægelsen: <https://usahistorieogidentitet.systeme.dk/?id=173>

Integration eller separatisme: <https://usahistorieogidentitet.systeme.dk/?id=175>

Martin Luther King versus Malcolm X (52 min.)

<https://mitcfu.dk/mm/player/Default7.aspx?copydan=031512171410>

Den lovfæstede raceadskillelse afskaffes: <https://usahistorieogidentitet.systeme.dk/?id=176>

Evt. (BLM) Kampen om historien: 'The LostCause': <https://usahistorieogidentitet.systeme.dk/?id=178>

Historien om Abort i USA; <https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=421&L=10>

Roe vs. Wade (1973); <https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=421&L=10>

Video: Roe v. Wade, EXPLAINED (4.30 min.)

<https://www.youtube.com/watch?v=2n-fuH2Lq0w>

Højesteret i 2022; <https://usahistoriesamfundreligion.systeme.dk/?id=420&L=10>

Abortion: Life after Roe v Wade (CFU, 24 min.)

<https://mitcfu.dk/mm/player/Default7.aspx?copydan=512306240530>

Dokumentar: Historien bag den kolde krig (1) CFU <https://ucn.mitcfu.dk/TV0000118312>

Europas deling

<https://verdenefter1914idanskperspektiv.systeme.dk/?id=633>

De to alliancesystemer

<https://verdenefter1914idanskperspektiv.systeme.dk/?id=634>

"Folkedemokratisering" af Østeuropa

<https://verdenefter1914idanskperspektiv.systeme.dk/?id=643>

Trumandoktrinen og Marshallplanen

<https://verdenefter1914idanskperspektiv.systeme.dk/?id=644>

kilder:

<https://verdenefter1914idanskperspektiv.systeme.dk/?id=241>

<https://verdenefter1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=240>

Vietnam synes at været stedet...': <https://usahistorieogidentitet.systime.dk/?id=230>

Amerikanske soldaterbreve: Tekst 34, 35, 36 (pdf-fil)

Calleys beretning om My Lai Massakren (pdf-fil)

Kilde 25: Fra en FNL-partisans erindringer (1985)

<https://vietnam.systime.dk/?id=198#c445>

Sange der forandrede verden. 'Give peace a chance'. CFU (9 min.)

Religion

Fra materialet: USA, samfund, historie, religion:

Religion i USA i dag / indflyvning over det religiøse landskab

<https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=412>

Phil Zuckerman: Religionens betydning i USA og Danmark, forelæsning i "Danskernes Akademi", 2006

Begrebet deprivation: <https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/?id=134>

Dokumentar. "So f...ing special", afsnit 3, Christine Feldthaus 2014

Om megakirker og religiøs markedsføring:

<https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=413>

Gudstjeneste i megakirken Lakewood Church: https://www.youtube.com/watch?v=hQyDOS_RWQY

USA's religionshistorie, puritanerne: <https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=405>

og Wall of Separation: <https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=405>

John Gast: "American Progress", 1872

De amerikanske protestanter, evangelikale, mainline og afrikansk-amerikanske:

<https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=407#c1333>

<https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=407#c1335>

<https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=407#c1336>

Fundamentalismens trosartikler: <https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=229#c832>

	<p>Scopes-sagen, video: https://www.youtube.com/watch?v=mJoZrJknJJE</p> <p>Fundamentalisterne bliver den politisk kristne højrefløj: https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/</p> <p>Kristen Zionisme: https://usahistoriesamfundreligion.systime.dk/?id=416&L=0#c1369</p> <p>Uddrag af dokumentar: "Guds børnehær" (Jesus Camp", 2008 (første 30 minutter) -socialisation</p> <p>Repetere begreber: ritual, karisma, teofani, os-dem (alle begreber defineret i Begrebsnøglen)</p> <p>Trump-rally analyseret vha ovenstående begreber: https://www.youtube.com/watch?v=oZeup5e3mA - minuttal: 00:00 - 4:12 + 2:25:00 - 2:52:00 + 3:45:00 til slut. Rallyet analyseres som eksempel på religiøs dyrkelse i en verdslig kontekst.</p> <p>Civilreligion:</p> <p>Begrebsnøglen til religion om amerikansk civilreligion: https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/?id=133 https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/?id=133#c260</p> <p>Læreroplæg om Emile Durkheim Superbowl 2024, Star spangled Banner: https://www.youtube.com/watch?v=FLH8fzAPWYk</p>
Arbejdsformer	<p>Klasseundervisning, gruppearbejde, virtuelle arbejdsformer, synopsistræning, anvendelse af fagprogrammer, skriftligt arbejde</p>

